

MARXISTISCHE

DE ONTWIKKELING γ BUITENLANDSCHE POLITIEK

DER

SOVJET-UNIE

10 ct. 1917-1935

GESCHRIFTEN NO 7

UITGAVE - G.I.C.

Inhoud :

blz.

De periode der revolutie.....	1.
De eerste nederlaag van de bolsjewistische buitenlandsche politiek.....	2.
De periode van de burgeroorlog.....	3.
De wending naar het nationale zelfbehoud.....	5.
Het toetreden tot de internationale diplomatie.....	7.
Rusland wordt een factor in de internationale politiek der groote mogendheden.....	9.
De pacificatie van de Russische naar het Westen gerichte politiek.....	12.
Koerswisseling naar het Costen.....	14.
De afslachting der Chineesche arbeidersrevolutie.....	15.
Op weg naar de "Volkenbond".....	17.
Vredes-diplomatie in de wereldcrisis van het kapitalisme.....	19.
Intrede in de Volkenbond.....	21.
De binnenlandsch-politieke voorwaarden voor de laatste etappe van de buitenlandsche politiek van Rusland.....	23.
De liquidatie van de Comintern.....	26.
Slot.....	29.

MARXISTISCHE
DE ONTWIKKELING $\frac{1}{2}$ BUITENLANDSCHE POLITIEK
DER
SOVJET-UNIE
10 dt. 1917-1935
UITGAVE - G.I.C.

De jongste wendingen in de politiek van een aantal bij de Komintern aangesloten partijen, wordt wel de 4e Augustus van de Derde Internationale genoemd. Hoe voor de hand liggend een dergelijke vergelijking ook schijnt, toch geeft zij de feiten hiermee niet juist weer. Wanneer men van de wijze van uitdrukking der Komintern-fraseologie afziet en zich tot de kern van de zaak bepaalt, zal men moeten inzien dat dergelijke conclusies niet opgaan. Want de huidige toestand van de Komintern-politiek beteekent slechts een logische voortzetting van de ontwikkeling, die met de binnen- en buitenlandse politiek van de Russische revolutie onder Lenin werd ingezet.

Het zijn (oud)bekende feiten, dat de Komintern volkomen afhankelijk is van de Russische buitenlandse politiek en dat deze omgekeerd in de eerste plaats afhangt van de ontwikkeling van Rusland zelf, en in de tweede plaats ook van de houding van Rusland ten opzichte van de toonaangevende machten van het kapitalistische en imperialistische wereld-systeem. Een schets van de ontwikkeling der Russische buitenlandse politiek zal dit met voldoende duidelijkheid aantonen.

De periode der revolutie.

De bolsjewiki gingen de wereldoorlog in met een program voor de Russische revolutie, dat in alle groote lijnen reeds uitgewerkt was en tengevolge van de noodzakelijkheid van de strijd tegen de imperialistische oorlog, internationaal werd. Dit program was niet gebaseerd op een proletarisch internationalisme, zooals dit door de linksche marxisten rondom Luxemburg werd vertegenwoordigd. Het was veeleer gebaseerd op de sociale en buitenslandsch-politieke voorwaarden van de Russische revolutie zelf, die door het samentreffen van de actief-imperialistische politiek der Europeesche grootmachten en van de koloniale onderdrukking van de Aziatische boerenbevolking groeide. Aan de hand van dit samentreffen ontwierp Lenin het volgend beeld van zijn anti-oorlogs- en revolutie-politiek. De wereldoorlog is een imperialistische oorlog, die door een anti-imperialistische revolutie moet worden beëindigd. Dit is een internationale taak, die de socialisten van ieder land in hun eigen land moeten uitvoeren. Wij Russen moeten om te beginnen "als kleinste kwaad" de nederlaag van het Czarisme tot stand brengen en dit door een arbeiders- en boeren-revolutie

ten valia brengen, d.w.z. de radicale burgerlijke revolutie doorvoeren. Deze revolutie kan worden tot voorspel van de wereldrevolutie, wanneer andere landen volgen. Dat kan gebeuren, indien zich ten eerste in Europa de proletarische massa's tot de socialistische revolutie verheffen en ten tweede de boerenmassa's in Azië, enz. in een anti-imperialistische, d.i. nationaal-burgerlijke revolutie opstaan. In de hoog-kapitalistische gebieden van de toenmalige wereld was een klasse - het proletariaat - de voorvechter van de wereldrevolutie; in de kolonien waren het "onderdrukte naties". Het samengaan van beide zou het "wereldimperialisme" vernietigen, om het te vervagen door een wereldstelsel dat in zijn proletarisch-agrarische combinatie soortgelijke internationale verhoudingen zou moeten scheppen, als de latere Russische Revolutie in Russische maatstaf bracht.

Overeenkomstig deze houding ontwikkelden de bolsjewiki in het jaar 1917 hun buitenlandsche politiek als strijdmiddel tegen het Kerensky-systeem: Geen aparte vrede met Duitschland, Verbroedering aan alle fronten, Revolutionaire en Internationale liquidatie van de oorlog, Opheffing van alle oudere en nieuwere annexaties, Zelfbeschikking van alle volkeren, tot aan het recht van afscheiding toe. Aan de macht gekomen, legden de bolsjewiki onmiddellijk dit anti-imperialistische vredesprogram in het decreet betreffende de vrede van 8 November 1918 neer. Zij stelden alle oorlogvoerende volkeren en hun regeeringen voor "een rechtvaardige en democratische vrede te sluiten", wendden zich echter "in het bijzonder tot de klassebewuste arbeiders in de 3 meest ontwikkelde naties der menschheid en de 3 machtigste aan deze oorlog deelnemende landen - Engeland, Frankrijk en Duitschland."

De bolsjewiki probeerden langs de lijn der onderhandelingen met de imperialistische regeeringen, door middel van de oproepen aan het proletariaat der imperialistische landen en langs de weg van hun nationaliteiten-politiek het uitbreken van de wereldrevolutie te bereiken. Dat zou echter reeds dadelijk onmogelijk blijken.

De eerste nederlaag van de bolsjewistische buitenlandsche politiek.

De Russen bereikten de vrede niet door een algemeene staking van de strijdende legers. Zij konden ook niet doorvechten, omdat hun oude leger totaal was vernietigd en een nieuw niet uit de grond kon worden gestampt. Hun om steun vragende oproepen aan het Europeesche proletariaat, oproepen om zich tegen de imperialistische regeeringen te verzetten, vonden geen weerklank. Wat er van hun vredes-politiek overbleef, was allereerst de noodlottige losscheuring van de randstaten van Rusland, die door de bolsjewiki werd goedgekeurd en die eerst tot het neerslaan van de opstanden der arbeiders daar leidde, om vervolgens ruimte te geven aan de opmarsch van de invasie der Entente-machten. De bolsjewiki waren gedwongen met de Duitse regeering te onderhandelen. Trotzky probeerde in Brest-Litowsk het oude standpunt te redden en zich aan de Duitse eischen te onttrekken door de formule "noch oorlog, noch vrede". Maar de Duitse legers zetten zich weer in beweging en kort daarop teekenden de bolsjewiki belangrijk slechtere voorwaarden.

Van te voren had de Raad van Volkscommissarissen de regeeringen van de Entente-landen tot de deelname aan de vredesonderhandelingen uitgenoodigd. Zij bedreigden hen in hun nota van 30 December 1917: "Wanneer echter de verbonden regeeringen in blinde halsstarrigheid, die in verval zijnde en ondergaande klassen kenmerkt, opnieuw weigeren aan de onderhandelingen deel te nemen, zal de arbeidersklasse zich voor de harde noodzakelijkheid zien geplaatst, de heerschappij te onttrekken aan hen, die de volkeren geen vrede willen of kunnen geven." - De Entente vatte een dergelijke taal als een indirecte oorlogsverklaring op, brak de laatste nog bestaande betrekkingen met Sovjet-Rusland af en begon zonder dralen met de voorbereiding van haar gewapende interventie, die de stevige ruggegraat van de daarop volgende, meerdere jaren durende, burgeroorlog vormde.

Nog rekenden de bolsjewiki ermee, dat hun politieke lijn, wat betreft de wereldrevolutie, zou zijn te verwerkelijken. Zij probeerden zich door compromissen en door en algemeene terugtochts-tactiek bij een intensievere propagandistische inwerking op het Europeesche proletariaat de tijdwinst te verzekeren, die hen de mogelijkheid van een internationale voorwaarts stooten nog zou laten. Het verloop van de gebeurtenissen na de ineensloring der centralen toonde echter niet alleen de algemeene onrijpheid van het Europeesche proletariaat, maar ook de onmogelijkheid om de bolsjewistische wereldrevolutie in werkelijkheid om te zetten.

De periode van de burgeroorlog.

Op 28 Nov. 1917 verklaarde de Raad van Volkscommissarissen: "De leiders van de overwinnende revolutie hebben geen erkenning van vertegenwoordigers der kapitalistische diplomatie nodig." Daarom annuleerden de Russen de czaristische verdragen over de verdeling van Perzië en Turkije en riepen: "alle werkende Muzelmannen" op, om de imperialistische uitbuiters uit hun land te verjagen. Zij wilden het imperialisme van twee kanten in de klem zetten. Des te heftiger echter streefde dit er naar, hun inval ter vernietiging van het bolsjewisme te bespoedigen. Want de keten van wit-gardistische opstanden was in werkelijkheid niets anders dan de vermomde interventie der Entente-machten, die de witte generaals van wapens, geld en troepen voorzagen, omdat zij wegens de gespannen sociale tiestand in hun eigen landen een directe oorlog tegen de Sovjet-Unie niet aandurften. In elk geval bezetten zij de randstaten, maakten zich meester van de Moermansk-spoorweg, voerden door middel van het Czecho-Slovaaksche leger een rechtstreeksche oorlog tegen de Sovjets, sneden Centraal-Rusland van de Zuid-Russische graantoevoer af, roofden een groot deel van de Russische staatsschat, ontbonden sovjets en lieten Russische arbeiders neerschieten.

De bolsjewiki, die de contra-revolutie met terreur beantwoordden, stelden tevens hun heele economie in dienst van deze bovenmenselijke krachtsinspanning. De periode van het oorlogscommunisme was economisch dezelfde daad als de burgeroorlog. Wat het buitenland betreft, hield Sovjet-Rusland nog steeds rekening met een gewelddadige doorbraak binnen afzienbare tijd, met de West-Europeesche revolutie. De bolsjewiki annuleerden de oorlogsschulden uit de tijd van de tsaar en Kerensky, maar waren in 1918 gedwongen, in een nota aan Wilson te verklaren,

October/

dat zij "tegenwoordig de deelname aan onderhandelingen met die regeeringen toestemmen, die nog niet de wil van het volk uitdrukken." Wilson zelf vroegen ze, hen te willen meedeelen, of de Vereenigde Staten en haar bondgenooten genegen waren de interventie te staken, "indien het Russische volk zich bereid verklaart, hen daarvoor te betalen en een losprijs te geven, zooals een plotseling aangevallen mensch zich van zijn aanvallers loskoopt?" En in Januari 1919 schreven de bolsjewiki de Amerikaansche regeering opnieuw: "Wij deelen uw verlangen naar herstel van normale betrekkingen tusschen Amerika en Rusland en zijn bereid alles uit de weg te ruimen, wat deze zouden kunnen verhinderen." Toen dan ook de geallieerden begin Februari 1919 voorstelden op de Prinseneilanden een conferentie te houden, om door onderhandelingen met Rusland een einde aan de interventie te maken, verklaarde de Sovjet-regeering ten opzichte van het oorlogsschuldenprobleem: "voor alles bereid te zijn, in deze kwestie aan de eisch van de Entente-machten tegemoet te komen" en stelde zij als borg voor de overmaking der verschuldigde rente-bedragen, levering van bepaalde grondstoffen voor. Voor de eerste maal bood zij economische concessies aan, en zij verklaarde tenslotte de bedoeling te hebben, "de behandeling van de vraag over eventueele annexaties van Russische gebiedsdeelen door de Entente-machten zonder meer buiten deze onderhandelingen te laten."

Al deze aanbiedingen konden de voortzetting van de burgeroorlog niet verhinderen, want de Entente wilde de val van de bolsjewiki. Deze bevonden zich dus in een buitengewoon gevaarlijke en daarbij dubbelzinnige situatie, toen ze het oprichtingscongres van de IIIe Internationale in Maart 1919 te Moskou bijeenriepen. De vertegenwoordigende buitenlandse partijen waren klein en hadden ten deele reeds beslissende nederlagen achter zich. Van directe revolutionaire mogelijkheid van actie der nieuwe organisatie kon geen sprake zijn. Toch was de situatie op zich zelf hoopvol, en op het eerste congres gaf de vastbesloten revolutionaire taal van Lenin de toon aan: "Bespoediging van de koloniale en van de proletarische revolutie, de verandering van de oorlog in de burgeroorlog, arbeidersraden, dictatuur: "Het oude kapitalistische systeem bestaat niet meer, het kan niet meer bestaan." (Richtlijnen). Een bolsjewistisch socialiseeringsprogram werd ontworpen, de stelling van het "socialistische Rusland" ten opzichte van de overwinende imperialistische grootmachten en hun vazalstaten en de landen van het overwonnen imperialisme vastgelegd. Aan de in wording verkeerende "Volkenbond" werd "de rol van een heilige alliantie van de kapitalisten voor de onderdrukking van de arbeidersrevolutie" toegeschreven, de leuze van de wereldrevolutie werd verkondigd.

De oprichtingsdagen van de Komintern waren ondertusschen de dagen van zijn nederlaag in Europa. Het Berlijnsche Maart-avontuur, de Münchener raden-republiek, de Hongaarsche revolutie, waren gevoelige klappen van de opdringende Midden-Europesche contra-revolutie tegen de kwetsbare en van de proletarische massa's geïsoleerde linksche groepen. De Russen voelden zich nog verder in het nauw gedreven, nog meer geïsoleerd. Zij geloofden, dat zij het revolutionaire rijpingsproces in West-Europa niet konden afwachten en streefden naar een van boven, d.w.z. door Moskou geleide bespoediging van het revolutionaire proces volgens de op Russische bodem zoo doeltreffende recepten van de bolsjewistische tactiek. "Op tot de massa's" werd de leuze die hen onbewust